

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

زمان چاپ: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

شماره مجوز مجله: ۸۰۴۰۰

بررسی مدل‌های تلفیقی یادگیری برای بهبود آموزش در دوره ابتدایی

سیده مهسا موسویان

کارشناسی مهندسی اپتیک و لیزر دانشگاه بناب
آموزگار ابتدایی اداره آموزش و پرورش شهرستان مهران
mousavian_sm@gmail.com

چکیده

در دنیای امروز، آموزش و پرورش یکی از اصولی‌ترین عوامل توسعه و پیشرفت جوامع می‌باشد. تحصیل و تربیت دانش‌آموزان در دوره تحصیلی ابتدایی نقش بسیار مهمی در شکل‌گیری تفکرات، اندیشه‌ها، و مهارت‌های ابتدایی ایفا می‌کند که در آینده آن‌ها تأثیرگذار خواهند بود. به منظور بهبود فرآیند آموزش در این دوره، مدل‌های تلفیقی یادگیری مورد توجه و بررسی قرار گرفته‌اند. این مدل‌ها به دست آوردن مفاهیم تئوریک با مهارت‌های عملی را ترکیب می‌کنند تا تجربه یادگیری دانش‌آموزان را بیشتر مؤثر سازند. مساله مورد بررسی در این مقاله این است که آیا مدل‌های تلفیقی یادگیری می‌توانند بهبود آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی را به ارمغان بیاورند و تأثیر مثبتی در یادگیری دانش‌آموزان داشته باشند. آیا ترکیب مفاهیم تئوریک با تمرین مهارت‌های عملی می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا مفاهیم را بهتر درک کنند و بتوانند آن‌ها را در مواقع واقعی به کار بگیرند؟ این مقاله به بررسی مدل‌های تلفیقی یادگیری و اثربخشی آن‌ها در بهبود آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی می‌پردازد. در این راستا، مدل‌های تلفیقی یادگیری به عنوان یک رویکرد جدید در آموزش مورد بررسی و ارزیابی قرار می‌گیرند. مزایا و چالش‌های این مدل‌ها، نقش معلمان در اجرای آن‌ها، و اثربخشی آن‌ها در بهبود عملکرد تحصیلی دانش‌آموزان بررسی می‌شود. این مقاله به معلمان، مدیران آموزشی، و پژوهشگران علاقه‌مند به بهبود آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی راهکارهایی ارائه می‌دهد تا از مدل‌های تلفیقی یادگیری بهره‌وری حداکثر را به دست آورند.

واژگان کلیدی: یادگیری تلفیقی، آموزگار، دوره ابتدایی

مقدمه

یادگیری تلفیقی (hybrid learning) یا یادگیری تلفیقی رویکردی است که در آن عناصر یادگیری حضوری و آنلاین ترکیب

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

می‌شوند. این رویکرد مزایای هر دو نوع یادگیری را ارائه می‌دهد و می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا به طور موثر یاد بگیرند. یادگیری تلفیقی برای آموزش دانش‌آموزان در تمام سطوح سنی و تحصیلی می‌تواند مفید باشد. با این حال، تحقیقات نشان داده است که این رویکرد برای دانش‌آموزان دوره ابتدایی می‌تواند به ویژه موثر باشد. یادگیری تلفیقی به عنوان یک رویکرد متفاوت، امکان ترکیب محتواهای آموزشی از منابع مختلف را فراهم می‌کند. این رویکرد متناسب با نیازهای جدید جامعه و با توجه به پویایی فناوری و اطلاعات، به عنوان یک راهبرد مناسب در جهت توسعه مهارت‌های شناختی و ارتقاء عملکرد دانش‌آموزان در دوره ابتدایی به‌شمار می‌رود (Li & Wang, 2022).

از طریق این رویکرد، دانش‌آموزان به تنوع محتواها و فعالیت‌های آموزشی دسترسی دارند که می‌تواند باعث تقویت تفکر انتقادی، حل مسئله و خلاقیت آن‌ها گردد. با توجه به نتایج تحقیقات در این حوزه، مشخص است که یادگیری تلفیقی می‌تواند نقش مهمی در توسعه شناختی دانش‌آموزان ایفا کند. این رویکرد آموزشی، باعث بازترکیب و یکپارچه‌سازی مهارت‌ها و دانش‌های مختلف می‌شود و عملکرد دانش‌آموزان را بهبود می‌بخشد (حیدری و همکاران، ۱۴۰۰). یادگیری تلفیقی به‌عنوان یک رویکرد نوین در حوزه آموزش و پرورش، به‌منظور توسعه مهارت‌های شناختی و بهبود عملکرد دانش‌آموزان مورد توجه قرار گرفته است. این رویکرد، الهام گرفته از تجربه‌های موفق در علوم شناختی و نظریه یادگیری، به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد تا با استفاده از روش‌ها و فعالیت‌های متنوع، مهارت‌های مختلف را به‌صورت همزمان و تلفیقی تمرین کنند. این رویکرد آموزشی، به‌عنوان یک راهکار مناسب برای پاسخگویی به نیازهای آموزشی متنوع دانش‌آموزان، به‌ویژه در دوره‌های تحصیلی پیشرفته و مراحل توسعه شناختی، مورد توجه قرار می‌گیرد (Harrington, 2010).

برای ارائه مطالب بهبودیافته در این مقاله، ما از رویکردهای اصلی یادگیری تلفیقی استفاده می‌کنیم، از جمله: تدریس خلاق، حل مسئله، تعاملات گروهی، و تمرکز بر فراگیری عمیق. همچنین، ما به بررسی اثربخشی یادگیری تلفیقی در بهبود عملکرد دانش‌آموزان، انتقال مهارت‌ها به موقعیت‌های کاربردی و تقویت تفکر انتقادی می‌پردازیم (شیخ حسنی فرد و همکاران، ۱۴۰۰). علاوه بر تأثیر بر روی مهارت‌های شناختی، یادگیری تلفیقی نیز می‌تواند بهبود قابل توجهی در عملکرد عمومی دانش‌آموزان داشته باشد. آنها به توانایی‌های نمایش، ارتباطات اجتماعی، تفکر سیستمیک و قدرت تحلیل و تفسیر پیچیدگی مسائل پیش روی خود دست پیدا می‌کنند. به‌علاوه، این مقاله به بررسی نقش آموزگار در اجرای یادگیری تلفیقی و نیز نیاز به آموزش و پشتیبانی از ایشان برای استفاده بهینه از این رویکرد می‌پردازد. مشخص است که نقش فعال و خلاق آموزگار در طراحی و ارائه فعالیت‌های تلفیقی و تشویق دانش‌آموزان به تسلط بر مهارت‌های شناختی بسیار حائز اهمیت است (Li & Wang, 2022). در نهایت، در این مقاله پیشنهادهایی عملی، به علاقه‌مندان و پژوهشگران در زمینه آموزش و پرورش ارائه می‌شود تا بتوانند از این رویکرد نوین در طراحی و اجرای فعالیت‌های آموزشی بهره ببرند و مهارت‌های شناختی دانش‌آموزان را بهبود دهند. با توجه به تأثیر بزرگی که یادگیری تلفیقی بر توسعه شناختی دانش‌آموزان دارد، این مقاله می‌تواند به‌عنوان یک منبع ارزشمند برای دانش‌آموزان، آموزگاران، مدیران مدارس و سایر علاقه‌مندان در حوزه آموزش و پرورش مورد استفاده قرار گیرد.

علاوه بر آن، این مقاله به ارائه پیشنهادها برای توسعه و اجرای یادگیری تلفیقی در محیط‌های آموزشی مختلف می‌پردازد. این پیشنهادها شامل انتخاب و طراحی فعالیت‌های متنوع و جذاب، استفاده از فناوری‌های آموزشی مناسب، ترکیب روش‌های اجرای گروهی و فردی، و ارزیابی مناسب عملکرد دانش‌آموزان در این رویکرد می‌باشد. با استفاده از این مقاله، امید است که علاقه‌مندان به حوزه آموزش و پرورش با دستاوردها و مزایای یادگیری تلفیقی آشنا شده و قادر باشند این رویکرد نوین را در تدریس و آموزش خود بهره ببرند (Li & Wang, 2022).

بیان مسئله

در دوره تحصیلی ابتدایی، آموزش و پرورش دانش‌آموزان به عنوان یک فرآیند حیاتی در توسعه تفکرات و مهارت‌های ابتدایی آن‌ها تلقی می‌شود. با این حال، وجود چالش‌های مختلفی در فرآیند آموزش ابتدایی، از جمله نیاز به توجه و تطابق با نیازهای

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

متنوع دانش‌آموزان و ارتقاء کیفیت آموزش و تعلیم، مسائلی مهم و حیاتی را به وجود می‌آورد. در این متن، مساله اصلی ما به شکل زیر مطرح می‌شود: "چگونه می‌توان از مدل‌های یادگیری تلفیقی به عنوان یک رویکرد نوین در آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی بهره‌برد تا تاثیربخشی و کیفیت این فرآیند آموزش را افزایش داد؟" این مساله مطرح می‌کند که آیا ترکیب مدل‌های یادگیری عمیق و تقویتی با رویکردهای یادگیری متعارف می‌تواند بهبود مطلوبی در عملکرد دانش‌آموزان در دوره تحصیلی ابتدایی ایجاد کند یا خیر. همچنین، این مساله به بررسی چالش‌ها و موانع اجرای این مدل‌ها در محیط‌های آموزشی ابتدایی نیز اشاره می‌کند. با توجه به اهمیت آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی برای توسعه دانش‌آموزان و آینده‌آن‌ها، بررسی و حل این مساله می‌تواند به توسعه بهبودهای اساسی در فرآیند آموزش و تعلیم ابتدایی کمک کند.

بررسی مساله نیازمند بهره‌گیری از رویکردهای مدرن در آموزش ابتدایی به منظور تلفیق مدل‌های یادگیری تلفیقی است. این مدل‌های تلفیقی می‌توانند عبارتند از ترکیب یادگیری عمیق با شبکه‌های عصبی عمیق، استفاده از الگوریتم‌های یادگیری تقویتی برای تعزیز تعامل فعال دانش‌آموزان، و همچنین یادگیری نظارت شده جهت تنظیم و ارزیابی پیشرفت آموزش. یکی از چالش‌های اصلی این مساله، پیاده‌سازی این مدل‌ها در محیط‌های آموزشی ابتدایی است. برای موفقیت در این زمینه، نیاز به تدوین و اجرای برنامه‌های آموزشی تطابقی با نیازهای دانش‌آموزان و ارتقاء تجربه آموزشی در کلاس‌های ابتدایی وجود دارد. علاوه بر این، این مساله به تفکر در مورد اندازه‌گیری و ارزیابی عملکرد دانش‌آموزان تحت تأثیر این مدل‌ها اشاره می‌کند. ارزیابی مؤثری باید توانایی پیش‌بینی و ارزیابی پیشرفت‌های دانش‌آموزان را فراهم کند و به آموزگاران و مدیران مدارس ابتدایی اطلاعات کاربردی برای بهبود فرآیند آموزش ارائه دهد.

با توجه به این چالش‌ها و اهمیت موضوع، این مقاله تلاش می‌کند تا به بررسی و تجزیه و تحلیل عمیق‌تری از مسئله اصلی بپردازد و راهکارهای مؤثری برای بهبود آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی ارائه دهد. این تحقیق باعث می‌شود تا بهره‌برداری از مدل‌های یادگیری تلفیقی در زمینه آموزش ابتدایی به شکل بهینه‌تری ممکن شود و به توسعه مهارت‌ها و دانش دانش‌آموزان این مرحله مهم کمک نماید.

روش‌های عملی یادگیری تلفیقی

روش‌های عملی یادگیری تلفیقی شامل رویکردها و فعالیت‌هایی است که در فرآیند یادگیری تلفیقی مورد استفاده قرار می‌گیرند. این روش‌ها و فعالیت‌ها بر اساس اصول یادگیری تلفیقی طراحی شده‌اند و با هدف توسعه مهارت‌های شناختی، حل مسئله، خلاقیت و هماهنگی بهینه بین حافظه در دانش‌آموزان انجام می‌شوند. در زیر، به برخی از روش‌های عملی یادگیری تلفیقی اشاره می‌کنم:

- **مطالعه موردی (Case Study):** در این روش، دانش‌آموزان با مطالعه و تحلیل یک مورد واقعی یا تخیلی، با چالش‌ها و مسائل پیچیده مواجه می‌شوند. آن‌ها باید اطلاعات را جمع‌آوری کنند، معضلات را تحلیل کنند و راه‌حل‌های مناسب برای مشکلات ارائه دهند.

- **پروژه‌های کاربردی (Project-based Learning):** در این روش، دانش‌آموزان در یک پروژه عملی و کاربردی مشارکت می‌کنند. آن‌ها باید با حل مسئله‌های واقعی، ارائه طرح‌ها و خروجی‌ها، همکاری در گروه و ارزیابی نتایج، مهارت‌های شناختی خود را توسعه دهند (Tayebnik, 2009).

- **حل مسئله تیمی (Team Problem-Solving):** در این روش، دانش‌آموزان به صورت گروهی برای حل مسئله‌های پیچیده و چالش‌برانگیز همکاری می‌کنند. آن‌ها با استفاده از همکاری، تفکر گروهی و تبادل ایده‌ها، راه‌حل‌های نوآورانه را برای

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مشکلات ارائه داده و مسیر حل را مشخص می‌کنند.

• **آزمایشگاه‌های عملی (Hands-on Labs):** در این روش، دانش‌آموزان با انجام آزمایش‌ها و فعالیت‌های عملی، به صورت فعال با مفاهیم و موضوعات درسی در ارتباط هستند. آن‌ها با تجربه مستقیم و تعامل با محیط آموزشی، مهارت‌های شناختی خود را تقویت می‌کنند (Heinze & Procter, 2004)

• **نقشه ذهنی (Mind Mapping):** در این روش، دانش‌آموزان با استفاده از نمودارهایی که روابط بین مفاهیم و ایده‌ها را نشان می‌دهند، اطلاعات را سازمان‌دهی می‌کنند. آن‌ها مهارت‌های شناختی خود را در خلاقیت، ارتباطات و حافظه بهبود می‌بخشند.

• **گفتگوهای گروهی (Group Discussions):** در این روش، دانش‌آموزان با همدیگر در مورد موضوعات آموزشی بحث می‌کنند و ایده‌ها و دیدگاه‌های خود را با یکدیگر به اشتراک می‌گذارند. این گفتگوها پتانسیل توسعه تفکر انتقادی، هماهنگی و تعامل را در دانش‌آموزان افزایش می‌دهند.

• **بازی‌های آموزشی (Educational Games):** در این روش، بازی‌ها و فعالیت‌های آموزشی به عنوان یک ابزار آموزشی استفاده می‌شوند. دانش‌آموزان از طریق بازی‌ها و ساختارهای تعاملی، مفاهیم و مهارت‌های جدید را فرا گرفته و تمرین می‌کنند.

• **آموزش همکاران (Peer Teaching):** در این روش، دانش‌آموزان به عنوان آموزگاران همکار برای یادگیری همدیگر استفاده می‌شوند. آن‌ها مفاهیم را توضیح می‌دهند، مسائل را حل می‌کنند و به یادگیری همدیگر کمک می‌کنند. این روش نه تنها باعث تثبیت مفاهیم در آموزگاران همکار می‌شود، بلکه مهارت‌های تدریس و توجیه خود را نیز تقویت می‌کند.

• **آموزش مجازی (Virtual Learning):** در این روش، فناوری‌های دیجیتال و رسانه‌های تعاملی برای ارائه و تجربه محتوای آموزشی استفاده می‌شوند. این شامل ویدئوهای آموزشی، سناریوهای تعاملی، نمایشگاه‌های مجازی و پلتفرم‌های آموزشی آنلاین است. این روش‌های عملی یادگیری تلفیقی با استفاده از فعالیت‌های تعاملی، محتواهای کاربردی و بسترهای آموزشی متنوعی را برای دانش‌آموزان فراهم می‌کنند تا بتوانند به صورت فعال در فرآیند یادگیری شرکت کنند. این روش‌ها باعث افزایش تعامل و مشارکت دانش‌آموزان، تقویت مهارت‌های شناختی و عملکرد آن‌ها می‌شوند.

مهم‌ترین نکته در یادگیری تلفیقی استفاده از روش‌های متنوع و تلفیقی است. با اجرای تلفیقی این روش‌ها، دانش‌آموزان می‌توانند از مزایای مختلف هر روش بهره‌برداری کنند و تجربه آموزشی گسترده‌تری داشته باشند. همچنین، در یادگیری تلفیقی بسیار مهم است که فعالیت‌ها و وظایف طراحی شده، مرتبط با محتوا و هدف درسی باشند و به دانش‌آموزان فرصتی برای تجربه عملی و تعامل فعال با مفاهیم و موضوعات آموزشی بدهند. در نهایت، استفاده از ابزارها و فناوری‌های مناسب نیز در یادگیری تلفیقی بسیار حائز اهمیت است. این شامل استفاده از رایانه، تبلت، سامانه‌های آموزشی آنلاین، نرم‌افزارهای تعاملی و سایر ابزارهای دیجیتال است که به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا به صورت فعال و هماهنگ با محتوا آموزشی درگیر شوند. به طور خلاصه، یادگیری تلفیقی با استفاده از روش‌های عملی متنوع، تلاش دارد تا یادگیری را جذاب‌تر و معنادارتر کند و دانش‌آموزان را به تجربه عملی، تفکر انتقادی و خلاقیت تشویق کند (Heinze & Procter, 2004)

مدل‌های یادگیری تلفیقی

ارتباط یادگیری تلفیقی با فراگیری تعاملی، به مدل‌های آموزش و یادگیری اشاره دارد که متمرکز بر فعالیت‌های تعاملی و مشارکتی بین مدرس و دانش‌آموزان است. در این رویکرد، یادگیری تلفیقی و فراگیری تعاملی با هم ترکیب می‌شوند تا یک محیط یادگیری پویا و مفید برای دانش‌آموزان فراهم شود.

یادگیری تلفیقی به معنای تلفیق روش‌ها، استراتژی‌ها و فعالیت‌های مختلف آموزشی است. این رویکرد، از مجموعه‌ای از

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

مدل‌های آموزشی مانند سخنرانی، مطالعه مستقل، تمرین عملی، گروهی، حل مسئله و استفاده از فناوری‌های آموزشی استفاده می‌کند تا دانش‌آموزان درک عمیقی از موضوعات را به دست آورند (Harrington, 2010).

فراگیری تعاملی، به‌وسیله فعالیت‌های تعاملی و مشارکتی بین مدرس و دانش‌آموزان، فرصت می‌دهد تا دانش‌آموزان به‌صورت فعال در فرآیند یادگیری شرکت کنند. این رویکرد آموزشی از روش‌هایی مانند گفتگوها، گروه‌های کاری، پروژه‌های گروهی، بازی‌های نقش و تمرین‌های عملی بهره می‌برد تا دانش‌آموزان را در فرآیند یادگیری فعال و تعاملی مشارکت دهد.

به‌طور خلاصه، ارتباط یادگیری تلفیقی با فراگیری تعاملی به استفاده همزمان از مدل‌های آموزشی مختلف و فراهم کردن فعالیت‌های تعاملی و مشارکتی بین مدرس و دانش‌آموزان برای ایجاد یک محیط یادگیری پویا و مفید اشاره دارد.

ارتباط یادگیری تلفیقی با فراگیری تعاملی از نظر رویکردی به دانش‌آموزان فرصت می‌دهد تا در فرآیند یادگیری خود فعال شوند و به‌صورت مستقل مفاهیم را متوجه شوند. با استفاده از مدل‌های آموزشی مختلف، محیطی تنوع‌بخش برای یادگیری فراهم می‌شود، زیرا هر دانش‌آموز می‌تواند با استفاده از روش مناسب بهترین یادگیری را برای خود تجربه کند.

با ادغام یادگیری تلفیقی و فراگیری تعاملی، مدرس به‌عنوان راهنما و تسهیل‌کننده یادگیری عمل می‌کند. به‌جای اینکه مدرس محتوا را به‌صورت خطی منتقل کند، او محیطی را فراهم می‌کند که دانش‌آموزان بتوانند از طریق تعامل و مشارکت با همدیگر و محیط یادگیری، مفاهیم را به شکل عمیق‌تر و پایدارتری فراگیرند (Li & Wang, 2022).

برخی از مدل‌های استفاده‌شده در یادگیری تلفیقی با فراگیری تعاملی شامل موارد زیر است:

• **گروه‌های کاری:** دانش‌آموزان در گروه‌های کوچک با همکاری و تعامل با یکدیگر، مسائل را بررسی و حل می‌کنند. این فعالیت‌ها امکان به اشتراک‌گذاری دانش، تبادل نظر و حل مسائل را ترویج می‌دهند.

• **پروژه‌های گروهی:** دانش‌آموزان در گروه‌های کوچک پروژه‌های خود را طراحی و اجرا می‌کنند. این فعالیت‌ها به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا مفاهیم را در یک سناریو واقعی و کاربردی تجربه کنند و مهارت‌های همکاری، مدیریت زمان و حل مسئله را تقویت کنند (Tayebinik, 2009).

• **گفتگوها و بحث‌ها:** فعالیت‌های گروهی، بحث‌های کلاسی و گفتگوهای استفاده‌شده در یادگیری تلفیقی با فراگیری تعاملی این اجازه را به دانش‌آموزان می‌دهند تا نظرات خود را بیان کرده و با دیدگاه‌های دیگران در مورد مسائل مختلف در ارتباط با موضوعات آموزشی آشنا بشوند.

اما برای اینکه بیشتر در مورد ارتباط یادگیری تلفیقی با فراگیری تعاملی بدانید، می‌توانید به موارد زیر توجه کنید:

• **بازی‌های نقش:** استفاده از بازی‌های نقش به دانش‌آموزان امکان می‌دهد تا در یک سناریو غیررسمی، نقشی را به عهده بگیرند و مفاهیم را در قالب بازی تجربه کنند. این روش، علاوه بر یادگیری، خلاقیت و همکاری را تقویت می‌کند.

• **تمرین‌های عملی:** انجام تمرین‌های عملی و کاربردی که به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا نظریات خود را در عمل آزمایش کنند و راه‌حل‌های خود را پیاده‌سازی کنند. این روش، یادگیری عملی و مبتنی بر تجربه را ترویج می‌دهد.

• **فناوری‌های آموزشی:** استفاده از فناوری‌های آموزشی مانند نرم‌افزارهای تعاملی، پلتفرم‌های یادگیری آنلاین و ابزارهای همکاری به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا در فرآیند یادگیری خود بیشتر مشارکت کنند و به‌صورت فعال از منابع آموزشی استفاده کنند (Azizan, 2010).

ارتباط یادگیری تلفیقی با فراگیری تعاملی بر این اصل تأکید دارد که دانش‌آموزان در فرآیند یادگیری خود مستقل و فعال باشند و از طریق تعامل با محیط و همکاری با همدیگر، مفاهیم را به شکل عمیق‌تری فراگیرند. این رویکرد همچنین مهارت‌های ارتباطی، همکاری، حل مسئله و خلاقیت را تقویت می‌کند که در زمینه‌های مختلف زندگی و شغلی اهمیت دارند.

یادگیری تلفیقی و توسعه مهارت‌های شناختی دانش‌آموزان

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

یادگیری تلفیقی اصول و مدل‌هایی برای ادغام و استفاده همزمان از مجموعه‌ای از مدل‌های آموزشی مختلف به‌منظور تسهیل یادگیری عمیق‌تر و پویاتر دانش‌آموزان است. در اینجا، چندین اصل و روش رایج در یادگیری تلفیقی را بیان خواهیم می‌شود:

• **تکرار و استدلال:** با استفاده از تکرار و تمرین فعال، دانش‌آموزان قادر خواهند بود تا مفاهیم را درک عمیق‌تری بیابند. همچنین، با تشویق دانش‌آموزان به استدلال و تحلیل مسائل، آنها را به تفکر انتقادی و پرسشگری ترغیب می‌کنیم.

• **یادگیری مبتنی بر پروژه:** ارائه فرصت برای انجام پروژه‌ها و وظایف عملی که به موضوعات مرتبط با درس مربوطه پرداخته و دانش‌آموزان را تحریک به یادگیری و کاربرد عملی مفاهیم می‌کند.

• **گروه‌های کاری:** تشکیل گروه‌های کوچک از دانش‌آموزان برای حل مسائل، بحث و تعامل میان همسالانشان را ترویج می‌دهد. این فعالیت‌ها به دانش‌آموزان امکان می‌دهد تا نظرات خود را با دیگران مطرح کنند و از تجربیات همدیگر بهره‌برداری کنند.

• **استفاده از فناوری آموزشی:** به کمک فناوری‌های آموزشی نظیر رسانه‌های دیجیتال، نرم‌افزارها و ابزارهای همکاری آنلاین، دانش‌آموزان را به یادگیری فعال و تعاملی ترغیب می‌کنیم. با استفاده از فناوری، می‌توان به منابع آموزشی متنوع دسترسی داشت و امکانات همکاری و تبادل اطلاعات را تقویت کرد.

نقش یادگیری تلفیقی در توسعه مهارت‌های شناختی دانش‌آموزان بسیار مهم است. زیرا با استفاده از مدل‌های تلفیقی، محیطی فعال و پویا برای یادگیری ایجاد می‌شود که دانش‌آموزان باید به‌صورت خودمختار فعالیت کنند. این رویکرد آموزشی باعث تقویت مهارت‌های شناختی دانش‌آموزان می‌شود.

• **تحریک به تفکر انتقادی:** یادگیری تلفیقی با تشویق دانش‌آموزان به بحث و استدلال، آنها را به تفکر انتقادی ترغیب می‌کند. آنها می‌آموزند نقدهای سازنده بیان کنند، برداشت‌های خود را منطقی بیان کنند و اطلاعات را ارزیابی کنند.

• **تشدید حافظه:** با استفاده از مدل‌های تلفیقی مانند تکرار فعال و استدلال، دانش‌آموزان قادر خواهند بود اطلاعات را به‌طور عمیق‌تر متوجه شوند و در حافظه‌ی طولانی‌مدت ثبت کنند.

• **تقویت مهارت‌های مشاهده و تجزیه و تحلیل:** یادگیری تلفیقی با استفاده از فعالیت‌های مختلفی نظیر تحلیل مسائل، حل مسئله و پروژه‌های عملی، مهارت‌های مشاهده و تجزیه و تحلیل دانش‌آموزان را تقویت می‌کند.

• **توسعه مهارت‌های همکاری و تعامل:** یادگیری تلفیقی با تشکیل گروه‌های کاری و فراهم کردن فرصت‌های همکاری، دانش‌آموزان را به مهارت‌های همکاری و تعامل در محیط تحصیلی ترغیب می‌کند (Tayebnik, 2009).

• **ترویج خلاقیت:** با استفاده از مدل‌های تلفیقی مانند پروژه‌های خلاق، دانش‌آموزان ترغیب به خلق و ایده‌پردازی می‌شوند. این روش‌ها به آنها اجازه می‌دهد تا به‌صورت خودآگاهی خواب، راه‌حل‌های خلاقانه ارائه دهند و مسئله‌ها را به‌طور نوآورانه حل کنند.

به‌طور کلی، یادگیری تلفیقی با استفاده از مدل‌های متنوع و فعالیت‌های تعاملی، دانش‌آموزان را به‌صورت فعال و خودآگاهی در فرآیند یادگیری شرکت کرده و مهارت‌های شناختی آنها را تقویت می‌کند. این رویکرد آموزشی علاوه بر انتقال مفاهیم، آمادگی دانش‌آموزان برای است (Harrington, 2010).

ارزیابی عملکرد در یادگیری تلفیقی

ارزیابی عملکرد در یادگیری تلفیقی به‌منظور اندازه‌گیری پیشرفت و تحقق اهداف آموزشی صورت می‌گیرد. در یادگیری تلفیقی، مدل‌های ارزیابی باید با اصول و فلسفه این نوع آموزش هماهنگ شده و قادر باشند تا جنبه‌های چندگانه‌ای از یادگیری را به ارزیابی بپردازند. در زیر، چندین روش ارزیابی مناسب در یادگیری تلفیقی را بررسی می‌کنم:

• **ارزیابی پروژه:** در این روش، دانش‌آموزان بر اساس پروژه‌های عملی و کاربردی ارزیابی می‌شوند. این پروژه‌ها ممکن است

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

شامل ارائه خلاقانه، نمایشگاه، ساخت محصول یا حل مسئله‌های واقعی باشد. بررسی کیفیت و خلاقیت راه‌حل‌ها، همکاری در گروه و ارزیابی نتایج، بخش‌های مهمی از این روش ارزیابی هستند.

• **امتحانات کتبی:** استفاده از سؤالات چندگزینه‌ای، سؤالات کوتاه پاسخ یا سؤالات تشریحی در امتحانات کتبی، به ارزیابی درک مفاهیم و دانش عمومی دانش‌آموزان کمک می‌کند. همچنین، می‌توان در این نوع امتحانات از سؤالات کاربردی و مسائل واقعی نیز استفاده کرد تا دانش‌آموزان توانایی حل مسائل و تطبیق مفاهیم را نشان دهند.

• **ارزیابی نظام‌مند عملکرد:** در این روش، از برگه‌های ارزیابی نظام‌مند برای بررسی مهارت‌ها و رفتارهای دانش‌آموزان استفاده می‌شود. این برگه‌ها معمولاً شامل معیارهای مشخص و زمینه‌های عملکرد مورد انتظار هستند، به‌طور مثال همکاری گروهی، تفکر انتقادی، خلاقیت و مسئولیت‌پذیری (Heinze & Procter, 2004).

• **ارزیابی روزمره:** ارزیابی روزمره یا فرآیند ارزیابی پیوسته، یک روش است که در آن آموزگاران به‌طور مداوم و در حین فعالیت‌های کلاسی و پروژه‌های گروهی، عملکرد و پیشرفت دانش‌آموزان را فعالانه مشاهده می‌کنند. در این روش، آموزگاران با دقت نظارت می‌کنند، سؤالات مطرح می‌کنند، با دانش‌آموزان درباره فن‌ها و راهکارهای بهتر برای انجام وظایف همکاری می‌کنند و بازخوردهای سازنده‌ای را ارائه می‌دهند. هدف اصلی ارزیابی روزمره، ارائه بازخورد فوری به دانش‌آموزان و ارتباط مداوم با آنها است. این روش به آموزگاران امکان می‌دهد تا درک عمیقی از نیازها و قابلیت‌های دانش‌آموزان خود پیدا کنند و بتوانند برنامه‌های آموزشی را بر اساس این نیازها و توانمندی‌ها بهینه‌سازی کنند. با استفاده از ارزیابی روزمره، آموزگاران قادرند به‌طور فعال در روند یادگیری دانش‌آموزان دخالت کنند و از نزدیک تغییرات و تحولات را دنبال کنند. این روش، ارزشمند برای بهبود روند یادگیری و توسعه شخصیتی دانش‌آموزان است، زیرا با ارائه بازخورد فوری و سازنده، آموزگاران می‌توانند به‌راحتی نقاط ضعف و قوت دانش‌آموزان را شناسایی کنند و برنامه‌های آموزشی خود را برای هر دانش‌آموز به‌صورت سفارشی تنظیم کنند. در کل، ارزیابی روزمره یک روش پویا و تعاملی است که به آموزگاران امکان می‌دهد تا در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان خود نقش فعالی داشته باشند و بهبود پیشرفت آنها را تسریع کنند (Li & Wang, 2022).

• **ارزیابی هم‌تا:** در این روش، دانش‌آموزان از همدیگر به‌عنوان منبعی برای ارزیابی عملکرد خود استفاده می‌کنند. آن‌ها به‌صورت هم‌تا بازخورد می‌دهند و ارزیابی می‌کنند، ایده‌ها و پیشنهادهای را به اشتراک می‌گذارند و به همدیگر کمک می‌کنند تا بهبود پیدا کنند.

• **ارزشیابی مشارکت کلاسی:** در این روش، عملکرد دانش‌آموزان در فعالیت‌های گروهی، بحث‌ها، و همکاری با دیگران در کلاس ارزیابی می‌شود. آموزگار می‌تواند مشارکت، شرکت در بحث‌ها، ارائه ایده‌ها و نقد سازنده را ارزیابی کند.

• **ارزیابی خودتحقیق:** در این روش، دانش‌آموزان مسئولیت ارزیابی عملکرد خود را بر عهده می‌گیرند. آن‌ها خودشان می‌توانند اهداف خود را تعیین کنند و پیشرفت خود را موردبررسی قرار دهند. این روش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مستقلانه و خودآگاهانه به ارزیابی عملکرد خود بپردازند (Azizan, 2010).

در یادگیری تلفیقی، ارزیابی باید هماهنگ با هدف‌های آموزشی و مدل‌های آموزشی مورد استفاده باشد. باید به‌تناسب با محتوا، فعالیت‌های عملی و تعاملی دانش‌آموزان انجام گیرد و بر اساس اهداف کلی آموزش تنظیم شود. همچنین، بازخورد مناسب و سازنده به دانش‌آموزان در ارزیابی عملکرد کمک می‌کند تا بهبود پیدا کنند و بهترین نتیجه را بگیرند. آماده‌سازی دانش‌آموزان برای استفاده عملی از مفاهیم و مهارت‌هایی است که در طول فرآیند آموزش به آن‌ها آموخته شده است. این نوع آموزش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مهارت‌های خود را در دست‌بندی‌های واقعی و کاربردی تجربه کنند و بتوانند در محیط‌های کاربردی مختلف به‌خوبی عمل کنند (Harrington, 2010).

نیاز به آموزش و توانمندسازی آموزگاران

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آموزش و توانمندسازی آموزگاران یک نیاز اساسی در سیستم آموزشی است. آموزگاران نقش بسیار حیاتی در فرآیند آموزش و پرورش دانش‌آموزان دارند، بنابراین آموزش و به‌روزرسانی مداوم آن‌ها برای بهبود کیفیت و اثربخشی آموزش بسیار اهمیت دارد. در زیر به برخی از دلایل و ضرورت‌های آموزش و توانمندسازی آموزگاران اشاره می‌کنم:

• **به‌روزرسانی دانش و مهارت‌ها:** با توجه به پیشرفت‌های روزافزون در علم و فناوری، آموزش و توانمندسازی آموزگاران برای به‌روزرسانی دانش و مهارت‌های خود ضروری است. آن‌ها باید با مدل‌های آموزشی نوین، فنون تدریس مؤثر و ابزارها و فناوری‌های آموزشی مدرن آشنا شوند تا بتوانند بهترین تجربه آموزشی را برای دانش‌آموزان فراهم کنند.

• **توانگری در مدیریت کلاس:** مدیریت کلاس و ایجاد محیط یادگیری مناسب برای دانش‌آموزان یکی از چالش‌های اصلی آموزگاران است. آموزش و توانمندسازی آموزگاران در زمینه مدیریت کلاس، به آن‌ها کمک می‌کند تا با فن‌ها و مدل‌های متنوع مدیریت کلاس آشنا شوند و بتوانند محیطی آرام و مؤثر برای یادگیری فراهم کنند.

• **توسعه مهارت‌های فردی:** آموزش و توانمندسازی آموزگاران نه تنها به توسعه مهارت‌های تدریس و مدیریت کلاس محدود نمی‌شود، بلکه به توسعه مهارت‌های فردی آن‌ها نیز می‌پردازد. این شامل مهارت‌های ارتباطی، رهبری، حل مسئله، تفکر انتقادی و همچنین خودباوری و روانشناسی مثبت است. این مهارت‌ها به آموزگاران کمک می‌کنند تا در مواجهه با چالش‌ها و مسائل مختلف بهتر عمل کنند (Yuen, 2010).

• **بهبود مدل‌های ارزیابی:** آموزش و توانمندسازی آموزگاران می‌تواند به بهبود مدل‌های ارزیابی و اصلاح فرآیند ارزیابی دانش‌آموزان کمک کند. آموزش و توانمندسازی آموزگاران در حوزه ارزیابی دارای تأثیر قابل توجهی است و می‌تواند مدل‌های ارزیابی را بهبود ببخشد.

• **پایش و ارزیابی عملکرد:** آموزش و توانمندسازی آموزگاران می‌تواند به ارتقای سطح عملکرد آن‌ها کمک کند. با ارائه برنامه‌های آموزشی مناسب، آموزگاران می‌توانند مهارت‌های خود را بهبود داده و نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی کنند. این به آن‌ها امکان می‌دهد تا در حوزه‌هایی که نیاز به تقویت دارند، بهبود یابند و نتایج بهتری در فرآیند آموزش و یادگیری دانش‌آموزان خود ببینند.

• **تلاش برای تنوع و تعادل:** آموزش و توانمندسازی آموزگاران به منظور ایجاد تنوع و تعادل در فرآیند آموزش کمک می‌کند. با آشنایی با مدل‌های مختلف آموزشی و استفاده از مدل‌های متعارف و نوآورانه، آموزگاران می‌توانند به گوناگونی نیازها و استعدادها دانش‌آموزان پاسخ دهند و بهترین شیوه آموزش را برای هر فرد تعیین کنند.

• **حرکت به سمت تغییر و نوآوری:** با پیشرفت سریع در جوامع مدرن، آموزش و توانمندسازی آموزگاران برای تطابق با تحولات جدید اساسی است. آموزش آموزگاران در زمینه نوآوری، فناوری‌های آموزشی و مدل‌های جدید آموزشی، آن‌ها را برای رشد و تغییر آماده می‌کند و این امر بهبود پذیرش فناوری و به‌روزرسانی مدل‌های آموزشی را تسهیل می‌کند.

به‌طور خلاصه، آموزش و توانمندسازی آموزگاران برای بهبود کیفیت آموزش و یادگیری، توسعه مهارت‌های فردی و تطابق با چالش‌ها و تحولات جدید ضروری است. این پروسه باعث افزایش اثربخشی آموزش و بهبود نتایج تحصیلی دانش‌آموزان می‌شود و همچنین در طولانی‌مدت، تأثیر مثبتی بر رشد و توسعه جامعه خواهد داشت. (Azizan, 2010)

ارتباط یادگیری تلفیقی با محیط‌های کاربردی

بحث درباره انتقال مهارت‌های شناختی حاصل از یادگیری تلفیقی به موقعیت‌های کاربردی و نیاز صنعت به افراد با مهارت‌های تلفیقی است. یکی از مدل‌های مؤثر در ارتباط یادگیری تلفیقی با محیط‌های کاربردی، استفاده از پروژه‌ها و وظایف عملی است. این پروژه‌ها می‌توانند موضوعات و مسائل واقعی را در بر داشته باشند و دانش‌آموزان را به حل مسائل و ارائه راهکارهای کاربردی تحت فشار بی‌اندازند. این نوع آموزش، دانش‌آموزان را به همبستگی مفاهیم آموزشی با محیط‌های کاربردی و صنعتی

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

آگاه می‌کند و آن‌ها را به تفکر و عمل در شرایط واقعی ترغیب می‌کند. ضمناً، استفاده از محیط‌های کاربردی و صنعتی در خود یادگیری تلفیقی نیز می‌تواند بسیار سودمند باشد. به‌طور مثال، استفاده از تجهیزات و ابزارهای واقعی در آموزش علوم و فناوری، تعامل مستقیم دانش‌آموزان با فناوری‌های مدرن را ممکن می‌سازد و آن‌ها را به دستیابی به مهارت‌های صنعتی موردنیاز ترغیب می‌کند.

با توجه به اینکه یادگیری تلفیقی معطوف به توسعه مهارت‌های عملی و کاربردی است، ارتباط نزدیکی با محیط‌های کاربردی و صنعت برقرار می‌کند. این نوع آموزش، دانش‌آموزان را آماده می‌کند تا به‌خوبی در جوامع حرفه‌ای و صنعتی فعالیت کنند و به مشکلات و چالش‌های واقعی پاسخ دهند. به‌عنوان یک نمونه خاص ارتباط یادگیری تلفیقی با محیط‌های کاربردی و صنعت، می‌توان به آموزش حرفه‌ای اشاره کرد. در آموزش حرفه‌ای، هدف اصلی یادگیری تلفیقی، آماده‌سازی دانش‌آموزان برای ورود به بازار کار است. این نوع آموزش شامل تلفیقی از مهارت‌های تئوریک و عملی است، که به‌طور مستقیم با نیازهای محیط کاربردی و صنعتی ارتباط دارد (Akkoyunlu & Soylu, 2006).

در آموزش حرفه‌ای، دانش‌آموزان با محیط‌های کاربردی و صنعتی درگیر می‌شوند و از تجربه‌های عملی واقعی بهره می‌برند. آن‌ها می‌توانند در کارگاه‌ها، آزمایشگاه‌ها، یا شرکت‌ها و صنایع مرتبط با رشته‌ی خود فعالیت کنند. این امکان به دانش‌آموزان می‌دهد تا با فرآیندها، وظایف، و نیازهای واقعی در زمینه‌ی شغلی خود آشنا شوند و بتوانند مهارت‌های عملی را پرورش دهند. بعلاوه، آموزش حرفه‌ای معمولاً با همکاری صنایع و محیط‌های کاربردی تدارک دیده می‌شود. این همکاری می‌تواند شامل برگزاری دوره‌های آموزشی در محل کار، استخدام متخصصان از صنایع برای تدریس در دانشگاه یا ارائه فرصت‌های کارآموزی و پروژه‌های مشترک باشد. این تعامل مستقیم با محیط کاربردی و صنعتی ضمن ارتقای مهارت‌های دانش‌آموزان، فرصتی برای برقراری ارتباطات حرفه‌ای و شبکه‌سازی بهتر را فراهم می‌کند (شیخ حسنی فرد و همکاران، ۱۴۰۰).

به‌طور خلاصه، یادگیری تلفیقی در محیط‌های کاربردی و صنعتی باعث می‌شود تا دانش‌آموزان به‌صورت عملی و پروژه‌محور با نیازهای واقعی محیط کار آشنا شوند. این نوع آموزش، آن‌ها را برای ورود به بازار کار آماده کرده و مهارت‌های عملی و کاربردی را تقویت می‌کند. همچنین، تعامل با صنایع و محیط‌های کاربردی، فرصت‌های شغلی و شبکه‌سازی را به دانش‌آموزان ارائه می‌دهد و آن‌ها را با فرصت‌های شغلی در دسترس آشنا می‌کند (Yuen, 2010).

علاوه بر آموزش حرفه‌ای، فرآیند طراحی و توسعه محصول نیز می‌تواند یک مثال دیگر از ارتباط یادگیری تلفیقی با محیط‌های کاربردی و صنعت باشد. در این حالت، دانش‌آموزان با استفاده از مفاهیم و فن‌های آموزشی، محصولات و خدمات جدید را طراحی و توسعه می‌دهند. آن‌ها با محدودیت‌ها و چالش‌های واقعی در فرآیند توسعه محصول مواجه می‌شوند و با تفکر خلاقانه و کاربردی، راهکارهای مناسب را پیدا می‌کنند. همچنین، یادگیری تلفیقی می‌تواند با استفاده از فناوری‌های پیشرفته و محیط‌های شبیه‌سازی نیز صورت گیرد. به‌عنوان مثال، در صنعت هوافضا، از شبیه‌سازها برای آموزش خلبانان و مهندسان استفاده می‌شود. در اینجا، یادگیری تلفیقی با استفاده از شبیه‌سازها و محیط‌های مجازی فراهم می‌شود که به دانش‌آموزان اجازه می‌دهد تا در محیط‌های واقعی مستقیماً تعامل کنند و مهارت‌های مربوطه را تمرین کنند (Graham, 2006).

به‌طور کلی، یادگیری تلفیقی با محیط‌های کاربردی و صنعت ارتباط نزدیکی دارد. این نوع آموزش به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا مفاهیم و مهارت‌های آموخته‌شده را در محیط‌های واقعی تجربه کنند و به‌خوبی در آن‌ها عمل کنند. از طریق تعامل مستقیم با محیط‌های کاربردی و صنعت، دانش‌آموزان می‌توانند مهارت‌های عملی و کاربردی را بهبود داده و آمادگی خود را برای فعالیت در بازار کار افزایش دهند (Akkoyunlu & Soylu, 2006).

چالش‌های یادگیری تلفیقی و راهکارها

اجرای رویکرد یادگیری تلفیقی ممکن است با چالش‌هایی مواجه شود. در ادامه، به برخی از این چالش‌ها و راهکارهای ممکن

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

برای مواجهه با آنها اشاره خواهیم کرد:

- **سازمان‌دهی منابع و دروس:** یکی از چالش‌های اصلی در یادگیری تلفیقی، سازمان‌دهی منابع و دروس مختلف است. برنامه‌ریزی دقیق و تعیین اولویت‌ها برای تلفیق دروس و مفاهیم می‌تواند کمک کند. همچنین، هماهنگی بین آموزگاران و گروه آموزشی برای تعیین محتوا و مهارت‌هایی که می‌بایست تلفیق شوند، مفید خواهد بود.
 - **نیازمندی‌های زمانی و منابع:** اجرای یادگیری تلفیقی نیازمند زمان، منابع و همکاری میان آموزگاران مختلف است. تنظیم برنامه‌های زمانی مناسب، اختصاص منابع کافی و همکاری بین آموزگاران و دستگاه‌های آموزشی می‌تواند به حل این چالش کمک کند (Tayebnik, 2009).
 - **پذیرش فرهنگی:** یادگیری تلفیقی ممکن است نیازمند تغییر فرهنگ و رویکرد آموزشی در مدارس باشد. آموزش‌دهندگان و مدیران باید از اهمیت و مزایای یادگیری تلفیقی آگاه شوند و برای تغییر در فرهنگ آموزشی تلاش کنند. آموزش و پشتیبانی مناسب از آموزگاران در اجرای رویکرد یادگیری تلفیقی نیز بسیار مهم است.
 - **انطباق با سیستم آموزشی:** سیستم آموزشی سنتی ممکن است به‌طور معمول رویکردهای جداگانه برای دروس را ترویج کند. ایجاد فضای مشارکت و همکاری بین آموزگاران، سازمان‌ها و مدیران آموزشی می‌تواند تسهیل‌کننده انطباق رویکرد یادگیری تلفیقی با سیستم آموزشی باشد.
 - **ارزیابی و اندازه‌گیری:** روش‌ها و ابزارهای مناسب برای ارزیابی و اندازه‌گیری یادگیری در رویکرد یادگیری تلفیقی باید توسعه داده شود. استفاده از ارزیابی‌های جامع و متعدد، اندازه‌گیری مهارت‌ها و دانش‌های فراگیر، و ارزیابی عملکرد عملی و عملکرد گروهی می‌تواند به پیشرفت در این زمینه کمک کند.
 - **آموزش و پشتیبانی آموزگاران:** آموزش و پشتیبانی مناسب از آموزگاران در حوزه یادگیری تلفیقی بسیار مهم است. آموزگاران باید با فن‌ها و مدل‌های مختلف یادگیری تلفیقی آشنا شوند و بتوانند در طراحی و اجرای دروس تلفیقی مؤثر باشند. آموزش مداوم و فراگیری از تجارب بهترین مدل‌های یادگیری تلفیقی می‌تواند در این زمینه کمک کند.
 - **همکاری و هماهنگی:** رویکرد یادگیری تلفیقی نیازمند همکاری و هماهنگی بین آموزگاران، دستگاه‌های آموزشی و سایر ارگان‌های آموزشی است. ایجاد فضایی برای تبادل اطلاعات، تجربیات و منابع بین آموزگاران و دستگاه‌های آموزشی، همکاری در طراحی برنامه‌های آموزشی تلفیقی و هماهنگی در اجرای آن‌ها می‌تواند به بهبود رویکرد یادگیری تلفیقی کمک کند.
 - **پشتیبانی از دانش‌آموزان:** دانش‌آموزان نیازمند پشتیبانی و همراهی در فرآیند یادگیری تلفیقی هستند. ایجاد فضایی برای تعامل و همکاری دانش‌آموزان، ارائه راهنمایی و بازخورد مناسب، ایجاد محتوای آموزشی جذاب و متنوع، و ایجاد فرصت‌های عملی و کاربردی می‌تواند به پشتیبانی از دانش‌آموزان در یادگیری تلفیقی کمک کند.
- در کل، اجرای رویکرد یادگیری تلفیقی نیازمند توجه به این چالش‌ها و اتخاذ راهکارهای مناسب است. با همکاری و هماهنگی بین آموزگاران، مدیران آموزشی و سیستم آموزشی، امکان پیشبرد رویکرد یادگیری تلفیقی افزایش می‌یابد. علاوه بر این، توجه به فرآیند ارزیابی و اندازه‌گیری دقیق یادگیری در رویکرد یادگیری تلفیقی، و آموزش و پشتیبانی مناسب از آموزگاران، دانش‌آموزان و سایر عوامل آموزشی، نقش مهمی در مواجهه با چالش‌ها و پیشرفت در این رویکرد دارند. همچنین، شناخت بهتر از نیازها و خواسته‌های دانش‌آموزان و ارتباط مستمر با آنها، می‌تواند به بهبود رویکرد یادگیری تلفیقی را تسهیل کند. استفاده از فناوری‌های آموزشی نوین، توسعه منابع و محتوای آموزشی متنوع و جذاب، و ایجاد فضایی برای همکاری و تعامل بین دانش‌آموزان و آموزگاران نیز از دیگر راهکارهای ممکن برای پیشبرد رویکرد یادگیری تلفیقی است. درنهایت، لازم به ذکر است که مواجهه با چالش‌های اجرای رویکرد یادگیری تلفیقی نیازمند صبر، تلاش و تعهد مستمر است. با ارائه پشتیبانی و منابع کافی، یادگیری تلفیقی می‌تواند به یادگیری بهتر و بهبود کلی آموزش و پرورش کمک کند.

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ارائه پیشنهاد برای توسعه و اجرای یادگیری تلفیقی

توسعه و اجرای یادگیری تلفیقی در محیط‌های آموزشی مختلف می‌تواند بهبود قابل توجهی در فرآیند یادگیری دانش‌آموزان به ارمغان بیاورد. در زیر پیشنهادهایی را برای توسعه و اجرای یادگیری تلفیقی ارائه می‌شود:

- **سازمان‌دهی کلاس درس:** برای اجرای یادگیری تلفیقی، این امر بسیار حائز اهمیت است. آموزگاران باید برنامه‌های آموزشی خود را به گونه‌ای طراحی کنند که فرصت‌های تلفیقی را فراهم کنند. این شامل تدوین برنامه‌های درسی جامع، تثبیت وقت‌های مشترک برای تلفیق دروس مختلف و همکاری با آموزگاران دیگر است.
- **همکاری بین آموزگاران:** آموزگاران باید با یکدیگر همکاری کنند و به اشتراک بگذارند. یادگیری تلفیقی می‌تواند شامل تلفیق مواد درسی بین چندین درس و همچنین تلفیق مهارت‌های مختلف باشد. برای این منظور، آموزگاران باید در جلسات هماهنگی شرکت کنند و روش‌ها و استراتژی‌های خود را به اشتراک بگذارند.
- **استفاده از فناوری:** فناوری می‌تواند در اجرای یادگیری تلفیقی نقش مهمی ایفا کند. استفاده از وسایل دیجیتال، نرم‌افزارها، پلتفرم‌های آموزشی آنلاین و سایر ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات می‌تواند به دانش‌آموزان کمک کند تا محتواهای مختلف را تلفیق کنند و به صورت همزمان یا همپوشانی درس‌های مختلف را تجربه کنند.
- **مدل‌های تدریس تعاملی:** استفاده از مدل‌های تدریس تعاملی می‌تواند به یادگیری تلفیقی کمک کند. این شامل گروه‌بندی دانش‌آموزان برای حل مسائل، پروژه‌های گروهی، بحث و تبادل نظر و فعالیت‌های کارگاهی است. این روش‌ها کمک می‌کنند تا دانش‌آموزان با موضوعات مختلف در ارتباط باشند و از تعامل با همدیگر برای یادگیری بهره‌برداری کنند.
- **استفاده از محیط‌های یادگیری خارج از کلاس:** به دانش‌آموزان فرصت‌هایی برای یادگیری در محیط‌های خارج از کلاس درس بدهید، مانند بازدید از موزه‌ها، نمایشگاه‌ها، محیط‌های طبیعی و صنعتی، و سفرهای آموزشی. این تجربه‌ها می‌توانند به یادگیری تلفیقی کمک کنند و رابطه بین مفاهیم درسی و دنیای واقعی را بهبود بخشند.
- **تشویق به حل مسائل و پروژه‌های عملی:** فرآیند یادگیری تلفیقی می‌تواند از طریق حل مسائل و پروژه‌های عملی تقویت شود. این فعالیت‌ها به دانش‌آموزان امکان می‌دهند مفاهیم و مواد درسی را در یک زمینه عملی استفاده کنند و با مشکلات و چالش‌های واقعی مواجه شوند (Graham, 2006).
- **توسعه مهارت‌های فراگیر:** یادگیری تلفیقی می‌تواند به توسعه مهارت‌های فراگیر نیز کمک کند. این شامل مهارت‌های ارتباطی، همکاری، حل مسئله، انعطاف‌پذیری، خلاقیت و تفکر انتقادی است. تمرکز بر این مهارت‌ها در فرآیند یادگیری تلفیقی می‌تواند دانش‌آموزان را برای موفقیت در زندگی و محیط کار آماده کند.
- **ارزیابی شیوه‌های یادگیری تلفیقی:** ارزیابی مناسب برای شیوه‌های یادگیری تلفیقی از اهمیت بالایی برخوردار است. آموزگاران باید از مدل‌های ارزیابی مناسب برای سنجش یادگیری تلفیقی استفاده کنند، مانند پروژه‌ها، نمونه کارها، ارائه‌ها و بازخوردهای فردی و گروهی. این ارزیابی‌ها به آموزگاران کمک می‌کنند تا پیشرفت دانش‌آموزان را در یادگیری تلفیقی بررسی کنند و نقاط قوت و ضعف را شناسایی کنند (Heinze & Procter, 2004).
- **پشتیبانی و آموزش آموزگاران:** یادگیری تلفیقی نیازمند آموزش و پشتیبانی مناسب برای آموزگاران است. برنامه‌های آموزش مستمر، کارگاه‌ها و منابع آموزشی مناسب به آموزگاران کمک می‌کنند تا مدل‌های تدریس تلفیقی را فرا بگیرند و ابزارها و استراتژی‌های لازم را در اختیار داشته باشند.
- **ایجاد فضای یادگیری تعاونی:** فضای یادگیری تعاونی و همکاری در کلاس‌ها و محیط‌های آموزشی می‌تواند به یادگیری تلفیقی کمک کند. این شامل تشویق به همکاری و تبادل نظر بین دانش‌آموزان، تشکیل گروه‌های کاری و تمرین‌های گروهی است. این فضاها به دانش‌آموزان امکان می‌دهند تا با استفاده از تجربیات و دانش یکدیگر، مواد درسی را بهبود بخشند و یادگیری عمیق‌تری را تجربه کنند (Akkoyunlu & Soylu, 2006).

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

- **پشتیبانی خانواده:** همکاری و هماهنگی با خانواده‌ها نیز برای توسعه و اجرای یادگیری تلفیقی حائز اهمیت است. اطلاع‌رسانی به والدین درباره مدل‌های یادگیری تلفیقی، ایجاد فرصت‌های مشارکت خانواده در فعالیت‌ها و پروژه‌های آموزشی، و ارائه منابع و راهنمایی به خانواده‌ها می‌تواند این همکاری را تقویت کند و تجربه یادگیری تلفیقی را در خانه نیز پشتیبانی کند.
- **ارتباط با جوامع محلی و صنعت:** برقراری ارتباط با جوامع محلی و صنعت می‌تواند به یادگیری تلفیقی ارتقاء بدهد. دعوت از متخصصان محلی و کارآموزی در محیط‌های صنعتی، اجرای پروژه‌های همکاری با سازمان‌ها و شرکت‌ها، و استفاده از منابع خارجی محلی می‌تواند به دانش‌آموزان نشان دهد که آموزش درصدد آماده‌سازی آن‌ها برای زندگی و کار در جوامع پیشرفته امروزی است.
- فناوری‌های نوین می‌تواند یادگیری تلفیقی را تحریک کند. استفاده از نرم‌افزارها، برنامه‌ها و منابع آموزشی برخط، پلتفرم‌های همکاری و اشتراک‌گذاری، و ابزارهای تعاملی مانند تخته هوشمند و ویدئوکنفرانس می‌تواند به دانش‌آموزان امکان بیشتری برای یادگیری تلفیقی و همکاری دسترسی دهد.
- **توسعه رویکردهای انتقالی:** یادگیری تلفیقی باید به دانش‌آموزان کمک کند تا مفاهیم و مهارت‌های آموخته‌شده را به موقعیت‌های جدید و مواقع زندگی خود انتقال دهند. برنامه‌ها و فعالیت‌هایی که به توانایی انتقال یادگیری به سایر حوزه‌ها و مسائل کمک کنند، باید در یادگیری تلفیقی لحاظ شوند.
- **ایجاد فضای بازتاب:** ایجاد فضایی برای بازخورد و بازتاب برای دانش‌آموزان در یادگیری تلفیقی بسیار مهم است. بازخوردهای مناسب و سازنده به دانش‌آموزان کمک می‌کند تا پیشرفت خود را درک کنند و نقاط قوت و ضعف خود را شناسایی کنند. همچنین، فرصت برای بازتاب و تحلیل فعالیت‌ها و پروژه‌ها به دانش‌آموزان ارائه می‌شود تا بهبودهای موردنیاز را تشخیص دهند و در روند یادگیری خود پیشرفت کنند (Graham, 2006).
- **ایجاد روحیه پژوهشی:** یادگیری تلفیقی باید به دانش‌آموزان فرصت‌هایی برای کنجکاوی، پرسش و پژوهش بدهد. تشویق به پرسش سؤالات، جستجوی منابع و اطلاعات، انجام آزمایش‌ها و تحقیقات خودکارانه، و ارائه فرصت‌های مستقل برای یادگیری بر اساس علاقه و علایق شخصی می‌تواند روحیه پژوهشی دانش‌آموزان را تقویت کند.
- **ارزیابی گسترده:** ارزیابی مناسب از یادگیری تلفیقی بسیار اهمیت دارد. مدل‌های ارزیابی خلاقانه و شامل، مانند پروژه‌ها، نمایش‌ها، ارائه‌ها، تمرین‌ها و آزمون‌های عملی، باید استفاده شوند تا از توانایی‌ها و مهارت‌های دانش‌آموزان در حوزه‌های مختلف مطلع شد (شیخ حسنی فرد و همکاران، ۱۴۰۰).
- **ایجاد فرصت‌های یادگیری خارج از کلاس:** یادگیری تلفیقی باید از محدودیت‌های کلاس در خارج بیرون بپردازد. سازمان‌دهی بازدیدها، میدان‌آموزی‌ها، گردهمایی‌ها، و جلسات تفکر و تبادل نظر در فضاهای خارج از کلاس در محیط‌های طبیعی و اجتماعی می‌تواند به دانش‌آموزان فرصتی برای یادگیری تلفیقی بدهد.
- **انعطاف‌پذیری در برنامه‌ریزی درسی:** برنامه‌ریزی درسی باید انعطاف‌پذیر باشد تا به یادگیری تلفیقی فرصتی بدهد. آموزگاران باید قادر باشند منابع و مواد آموزشی را به شیوه‌های مختلف ترکیب کنند و به نیازها و علاقه‌های دانش‌آموزان پاسخ دهند (Yuen, 2010).
- **پشتیبانی مدیریتی:** مدیران آموزشی باید حمایت و پشتیبانی لازم را برای توسعه و اجرای یادگیری تلفیقی ارائه کنند. ایجاد زمینه‌های مالی و منابع لازم، ایجاد فضای مشارکتی برای آموزگاران و دانش‌آموزان، و ایجاد سیاست‌ها و الگوهای پشتیبانی از یادگیری تلفیقی مسئولیت مدیران است.
- **تحقیقات و آمار مؤثر:** بررسی تحقیقات و آمارها درزمینه تأثیرات و نتایج یادگیری تلفیقی می‌تواند راهنمایی قابل‌اعتمادی برای توسعه و اجرای آن باشد. مدارس و محیط‌های آموزشی باید از تحقیقات موجود استفاده کنند و خود نیز به

ماهنامه علمی تخصصی پایا شهر

ISSN ۲۹۸۰-۷۷۸۶

ارزیابی و بررسی تأثیرات نتایج یادگیری تلفیقی میگذارد.

- **همکاری با جامعه:** برقراری ارتباط و همکاری با جامعه محلی و صنعت، مؤسسات فرهنگی و سایر سازمانها می تواند به دانش آموزان فرصتی برای یادگیری تلفیقی بدهد. شراکت با این نهادها و ایجاد فرصت های کاربردی و عملی در زمینه های مختلف می تواند ارتباط مناسبی بین آموزش و جامعه را تقویت کند.
- **یادگیری تلفیقی در حوزه های حرفه ای:** توسعه یادگیری تلفیقی در حوزه های حرفه ای می تواند دانش آموزان را برای ورود به بازار کار آماده کند. ایجاد فرصت های آموزشی که علاوه بر توسعه مهارت های تخصصی، توانایی های تلفیقی و همکاری را نیز تقویت کنند، می تواند به دانش آموزان در حرفه خود مؤثر باشد.
- **تربیت اساتید مجرب:** یادگیری تلفیقی نیازمند اساتیدی مجرب و متخصص است که توانایی ارائه یادگیری تلفیقی دارند. سازمان دهی دوره های آموزشی برای اساتید و توانمندسازی آنها به منظور بهبود مدل های تدریس تلفیقی و به روزرسانی دانش و مهارت هایشان بسیار اهمیت دارد (حیدری و همکاران، ۱۴۰۰).
- **شبکه سازی و به اشتراک گذاری منابع و تجربیات** در زمینه یادگیری تلفیقی می تواند به توسعه و پیشرفت آموزش این روش کمک کند. ایجاد گروه های حرفه ای، وبینارها، کنفرانس ها و سایر فعالیت های مشابه می تواند به آموزگاران و اساتید فرصتی برای یادگیری و بهبود دائمی فراهم کند.
- **تحول سازمانی:** توسعه یادگیری تلفیقی نیازمند تحول سازمانی است. سیاست گذاری ها، ساختارها و فرهنگ سازمانی باید تغییر کنند تا یادگیری تلفیقی در سطح سیستم آموزشی جای بگیرد.

بحث و نتیجه گیری

در این مقاله، ما به بررسی مساله استفاده از مدل های یادگیری تلفیقی در آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی پرداختیم. نتایج مطالعات و بررسی های انجام شده نشان می دهد که ترکیب مدل های یادگیری عمیق، تقویتی، و نظارت شده می تواند بهبود معناداری در عملکرد و یادگیری دانش آموزان در این مرحله ایجاد کند. این مدل ها می توانند به دانش آموزان فرصتی برای تعامل فعال و تجربی با مفاهیم آموزشی فراهم کنند و از آن ها درک عمیق تری از موضوعات مطالعه شده به دست آورند. با این حال، پیاده سازی این مدل ها در محیط های آموزشی ابتدایی نیازمند توجه دقیق به نیازها و مشکلات این محیط ها است. این شامل تدوین برنامه های آموزشی منطبق با اهداف آموزشی، تدارک آموزگاران با توانمندی ها و منابع مورد نیاز، و فراهم سازی تجربه آموزشی مؤثر است (حیدری و همکاران، ۱۴۰۰).

در یادگیری تلفیقی، دانش آموزان با تنوع رویکردها و منابع آموزشی مختلف مواجه می شوند. این تنوع باعث تقویت توانایی های تفکری آنها می شود؛ زیرا دانش آموزان درگیر فعالیت های متنوع و تحلیلی می شوند که از آنها خواسته می شود تا اطلاعات را از منابع مختلف تلقی کرده و آن ها را به یکدیگر مرتبط کنند. این فرآیند، تفکر انتقادی و توانایی حل مسائل را در دانش آموزان تقویت می کند (Li & Wang, 2022).

یادگیری تلفیقی به عنوان یک رویکرد نوین در حوزه آموزش و پرورش، توانایی بهبود مهارت های شناختی و ارتقاء عملکرد دانش آموزان را دارد. این رویکرد، با تلفیق محتواها و فعالیت های آموزشی از منابع مختلف، از یک سو تفکر انتقادی و تحلیلی دانش آموزان را تقویت می کند و از سوی دیگر تجربه آموزشی غنی تری را برای آنها فراهم می سازد (شیخ حسینی فرد و همکاران، ۱۴۰۰).

استفاده از مدل های یادگیری تلفیقی به عنوان یک رویکرد نوین در آموزش در دوره تحصیلی ابتدایی می تواند بهبود مهمی در آموزش و یادگیری دانش آموزان ایجاد کند. این مدل ها توانایی ترکیب نقاط قوت مختلف را دارند و می توانند به دانش آموزان انگیزه بیشتری برای مشارکت فعال در فرآیند آموزش و تعلیم بدهند. برای موفقیت در این زمینه، لازم است که تدوین

برنامه‌های آموزشی منطبق با نیازهای دانش‌آموزان، توانمندی‌ها و منابع آموزگاران، و ایجاد ارزیابی‌های مؤثر جهت پیگیری و ارزیابی عملکرد دانش‌آموزان انجام شود. این تلاش‌ها می‌توانند به بهبود مستدام فرآیند آموزش و تعلیم در دوره تحصیلی ابتدایی کمک کنند و به دانش‌آموزان کمک نمایند تا مهارت‌ها و دانش لازم برای موفقیت در مراحل بعدی تحصیل را به دست آورند.

منابع

حیدری، زینب و دهقایدی، آمنه و آبادی، معصومه و رزمجو، محدثه و یزدان پناه، مریم، ۱۴۰۰، چالش‌های یادگیری ترکیبی با تاکید بر نظام آموزش کیفی، اولین کنفرانس بین‌المللی روانشناسی، علوم اجتماعی، علوم تربیتی و فلسفه معارف اسلامی، بابل. خوشخرام، امیرمحمد و گلشن، محمد و قادری، ابودر، ۱۴۰۲، یادگیری ترکیبی، مزایا و معایب آن در تدریس، دوازدهمین کنفرانس بین‌المللی پژوهش‌های مدیریت و علوم انسانی، تهران.

شیخ حسنی فرد، حسن و سجادی، سیده مهین و فتاحی فر، وحید و مومن طیبی منش، علی و آرمیده، حافظ، ۱۴۰۰، بررسی جامع فرصت‌ها و چالش‌های بکارگیری یادگیری تلفیقی، نهمین همایش ملی علمی پژوهشی روانشناسی و علوم تربیتی، شیروان.

- Akkoyunlu, B. & Soyly, M. Y. (2006). "A Study on Students' Views About Blended Learning Environment". Turkish Online Journal of Distance Education-TOJDE, 7 (3).
- Azizan, F.Z. (2010). Blended Learning in Higher Education Institution in Malaysia. Proceedings of Regional Conference on Knowledge Integration in ICT.
- Graham, C. R. (2006). Blended learning systems. The handbook of blended learning: Global perspectives, local designs, 1, 3-21.
- Harrington, A. M. (2010). "Problematising the Hybrid Classroom for ESL/EFL Students". TESL-EJ 14 (3).
- Heinze, A., & Procter, C. T. (2004). Reflections on the use of blended learning.
- Li, S., & Wang, W. (2022). Effect of blended learning on student performance in K-12 settings: A meta-analysis. Journal of Computer Assisted Learning, 38(5), 1254-1272.
- Tayebinik, M. (2009). "The Effect of Learning Style and Motivation on EFL
- Yuen, A.H.K. (2010). "Blended learning in Higher Education: An Exploration of Teaching Approaches". Proceedings of the 18th International Conference on Computers in Education.